Necip Fazıl KISAKÜREK- "O ve BEN" İSİMLİ ESERİNDEN

MUHAL FARZ

1935'ten başlayarak 36, 37, derken yolum, bir teftiş heyeti içinde, Zonguldak 63 numaralı kömür madenini teftişe çıktı. Piyesimi yazdığım yer... Emrimizde İngiliz atları, otomobil, güzel bir villâ... Tam rahattayız. Ruhî sıhhatçe fevkalâde iyiyim. Hiç bir zaman olmadığım kadar... Orada, Allah'ın Sevgilisine ait eserimin başlangıcını yazmaya başladım. Ruhça çok iyiyim ama, daha evvel bahsettiğim «hatar»ların çeşitleri, vız vız, kulağımın dibinde işliyor.

Bir gün denizde, bir kayanın üstüne çıkmış, güneşleniyorum. Allah'ın Sevgilisine dair, göz yaşından harflerle yazdığım başlangıç yazısının tesiri içindeyim...

Kulağımda âni bir «hatar» vızıltısı:

— **Sen Peygamberini o kadar seviyorsun ama, Onun Yolu seni ebedî cehenneme götürecektir .**

Bu, ahmaküstü ahmak, iğrençüstü iğrenç «hatar»a onu kovmaya bile tenezzül etmeksizin sırtımı çevirdim. Hayret! Yine o, yine o, yine o!.. Böyle sesler, ruhumuzun esrarlı yapısı içinde, nereden kopup ve hangi merdivenlerden çıkıp karşımıza dikiliyor?..

Şiddetle kovdum. Yine geldi.

Nihayet ben de onu karşılayıp, cevabımı, ağzımdan kelime kelime dökülürcesine kafasına çarptım:

— **Peygamberimin Yolu ebedî cehennem olsa bile ben ondan ayrılmam! Anladın mı? Var mı başka bir diyeceğin...**

Hayret ki, hayret!.. Bu sert cevap karşısında «hatar», ışıklar yanınca karanlık ne olursa öyle oldu. Kaçtı, silindi, yok oldu. İçim, zevk ve saadet dolu, denize atlayıp çıktım.

İstanbul'a gelince kendilerine (Abdulhâkim Arvasî kaddesellâhü sırrahu'l azîz) anlattığım zaman gülümsediler:

«— Çok güzel, dediler; güzel cevap vermişsin!.. Yalnız küçük bir eksiği var... Cevabının içine (muhal farz) tâbirini sıkıştırmalıydın...»

Yine, basitlik içindeki haşmete hayran oldum. Öyle ya, o yolun cehenneme çıkması muhaldir. Dâva, bu muhali başa alarak yola bağlılık göstermekte ve inadın değil, hakikatin sebatını belirtmekte... **«Muhal Farz»** öyle bir cankurtarandır ki İslâm tefekküründe, vâkıaları ille zıd cephelerinden de kurcalamak sevdasındaki aklın tutunma halkası gibi bir şey...

— **Muhal farz, Allah olmasaydı...**

Diye başlar ve daireyi emniyetle dönüp mutlak varlık noktasında karar kılabilirsiniz.

Elime, şüphe cellâdına karşı kullanılacak âlete ait, en güzel usûl ölçüsü geçmişti.

(Muhal: Olamaz, olmaz)

HAS İSİM

Varlığın Tâcına dair, Zonguldak'ta yazdığım yazı şöyle başlıyor:

— **Yâ (M......... !)**

Noktalı yerde O'nun ismi, hâs ismi... Mukaddes hâs isim... Yâni mukaddes isme, nida siygasıyla hitap ediyordum.

«— Onu çıkar oradan, buyurdular; Allah'ın Resûlüne, hâs ismiyle ve nida siygasıyla hitap olunmaz.

— **Niçin efendim?**

«— Hayâ meselesi!.. Allah bile Kur'ânında, Sevgilisine, hâs ismiyle nida ederek hitap etmedi.»

Büyük sır karşısında yandım, kül oldum. Bizzat Allah'ın haya gösterdiği sır...

— Kur'ânın hiç bir yerinde böyle bir hitap yok mu?

Kısa ve sert:

«— Hiç bir yerinde!..»

Gerçekten **«de ki»** mânasına **«gûl»** kelimesiyle başlayan birçok âyette, bu hitaptan sonra isim

gelmediği, gözümün önünden geçiverdi. Buna karşılık, birçok tefsircinin **«de ki yâ M !»** diye kullandıkları klişelerdeki kabalık içimi burkuttu.[1]

HAM VE KABA SOFTA

Sır idrakinden uzak, her şeyi nefsaniyetlerine irca edici ve herşeyin kabuğunda kalıcı böyle tipler için, Efendimin yaftası hazırdı:

«— Ham ve kaba softa...»

Tâbir, ayniyle kendilerinindir. Bu da bende bütün bir metodun anahtarıdır.

Ham ve kaba softa, emirlere, aşk eksikliğiyle de olsa körü körüne bağlı olan değil -emirlere körü körüne bağlı olmak, ebediyen gözü ve gönlü açık olmaktır-; onları kendi havasız ruhuna indiren, içlerine giremeyince, hikmetlerine sızamayan, sırlarını tadamayan ve mukaddes ölçülerin aynasında kendi nefsini gösterendir. Yoksa gör-dükten sonra gözünü yummak ve körü körüne bağlanmak ve artık ebediyeti gören bir göz sahibi olmak, ne devlet!.. Ona aşk derler... Keşke bu mânada softa olabilsek...

Tarihimiz boyunca ne çektikse, belirttiğimiz gibi aşksız, hikmetsiz ham ve kaba softalardan çektik! (s.147-149)

****

Bazı vecd demlerindeki heybet ve temkinlerine dikkat ediyordum da, «Altun Silsile» büyüklerinden birinin, (Hallac) Mansur için **"Abdülhâlik Gucdevânî müritlerinden o zaman en değersiz biri bulunsa ve ona rastlasaydı ipe çekilmezdi"** tarzındaki sözünü hatırlıyor ve o hikmeti elimle tutar gibi oluyordum.

****

Efendim;

«— Bektaşînin küfrü ve Mevlevi'nin kibri olmasaydı !"

Buyurmuşlar.[2] (s.214)

[1] Not: Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin bir iki yerde geçen ismi ise üçüncü şahıs olarak gelmiştir.

[2] Bektaşilerin geniş meşrebe sahip olmaları, Mevlevilerin diğer tariklere göre Mesnevi gibi üstün bir esere sahip olmalarıyla ulaştıkları kibir durumudur. Bu durum günümüz cemaatlerinde de kendi üstadlarının eserleri ile övünüp diğer kitapları küçük görüp okumayan gurupları da bu statüye dâhil edebiliriz.